

**TÜRK DEVLET ve TOPLULUKLARINDAN TÜRKİYE
ÜNİVERSİTELERİNE GELEN TÜRK SOYLU
YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN
TÜRKÇE ÖĞRENİMLERİNDE KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLAR**

Rasim ÖZYÜREK*

ÖZET

Türk soylu öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar şu şekilde sıralanabilir. Türkçeyi öğreten kişilerin yeterince profesyonel olmamaları, yabancılara Türkçe'yi öğreten ders kitaplarının yeterli olmayışı, değişen ve gelişen dil öğretim yöntemlerinin takip edilemiyor olmaması karşımıza çıkan ana problemlerdir. Aslında bu problemde yine Türkiye'de bir dil akademisinin olmayışından kaynaklanır. Metin Şahin'in tez çalışmasında belirttiği üzere yabancılara Türkçe'yi öğreten kadronun genellikle eğitimden geçmemiş kişiler olması ve bunların bu görevi geçici olarak üstlenmeleri Türkçe öğretim işinin bilinçli bir şekilde yapılamayışına neden olması bir başka problemidir.

Yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenimi sırasında ana dilleri ve Türkiye Türkçesi arasında yaşadıkları karmaşayı göstermesi bakımından onların genellikle yaptıkları bazı dilbilgisi hatalarına bolca örnek verilen Metin Şahin'in tez çalışmasında, gerek yazılı uygulama çalışmaları, gerekse de anket uygulamaları sonucunda yabancı öğrencilerin Türkiye Türkçesi'nin öğreniminde karşılaştıkları zorluklarla ilgili olarak varılan genel kanı şudur: Yabancı öğrenciler özellikle gündelik hayatla ilişkili, pratik Türkçe kullanımlarında çoğunlukla zorluk çekmemektedirler. Bunun dışında yazma beceri dışında, dört temel beceriden konuşma, dinleme ve okuma

---

*Doç. Dr., Bilkent Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi Bölge Ülkeleri Kurs Programları Direktörü - Bilkent University Course Program Director for the Region Countries, rasim@bilkent.edu.tr

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

becerilerini günlük hayatla ilgili Türkçe kullanımlarında geliştirmişlerdir. Öğrenciler yazma becerisini genellikle daha az kullandıkları için bu becerileri çok fazla geliştirmemiştir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin en çok zorluk çektikleri nokta, gerçek anlamı, temel anlamı dışında kullanılan kelimelerin anlaşılabilmesidir. Kelimenin yan anlamı, terim anlamı ve mecaz anlamının yanı sıra, deyim ve atasözlerinin kullanımını da öğrencileri önemli ölçüde zorlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, yabancı öğrenci, Türk Dili, gramer.

**THE PROBLEMS ENCOUNTERED IN LEARNING
TURKISH BY FOREIGN STUDENTS OF TURKIC
ORIGIN COMING FROM TURKIC STATES AND
COMMUNITIES TO TURKISH UNIVERSITIES**

ABSTRACT

The difficulties experienced by the students of Turkic origin in learning Turkish can be listed as follows: The language teachers are not professional enough, the language textbooks teaching Turkish to foreigners are not adequately designed, changes and developments in the language teaching methods are not followed adequately. Actually, this problem arises from the fact there is no language Academy in Turkey. As mentioned by Metin Şahin in his study, the fact that the teachers teaching Turkish to foreigners have usually not undergone training and additionally, that the latter are performing the task only temporarily is another reason why the endeavor is not undertaken with the necessary skill.

In his study, Metin Şahin cites many examples of grammatical mistakes that foreign students make while learning Turkish Turkish caused by the confusion between their mother tongue and Turkish Turkish. Based on the results, obtained either through written exercises or surveys, the general conclusion about the problems that foreign students encounter while learning Turkish Turkish is as follows: Foreign students usually do not

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

have any difficulties in the daily use of Turkish. The students have improved 3 of their 4 basic proficiencies in speaking, listening and reading in everyday life use of Turkish, the exception is written proficiency. Their written proficiency has not improved because they practice less. In addition, the most difficult issue for the students is the use of words in connotational meaning. Moreover, beside the connotative or metaphorical meaning and terminology the idioms and proverbs pose another important problem for the students.

Key Words: Turkish teaching, foreign students, Turkish language, grammar.

“Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir.”¹ Farklı dilbilimciler tarafından günümüze değin tanımlanmaya çalışılan dilin pek çok özelliğini bir arada sunan bir tanımdır bu. Öyle ki, geçmişten bugüne dil üzerine yapılan bütün tanımlamalar, tıpkı bu tanımda olduğu gibi âdeta canlı bir varlık olarak dilin en belirgin özelliğinin insanlar arasında ortak bir iletişim aracı olduğunu göstermiştir. Bu ortak araç sayesinde insanlar duygularını, düşüncelerini ve her türlü ihtiyaçlarını başkalarına aktarabilir ve böylelikle kendilerini ifade etmiş olurlar. Dolayısıyla insan yaşamında önemli bir işlevselliği olan dilin düşünce ile arasında bir etkileşim söz konusudur. Bir iletişim aracı olarak dil insanın düşüncelerini aktarmasında ve karşılıklı etkileşimle yeni düşünceler oluşturmasında en önemli etkidir. Düşüncenin ortaya çıkması ve gelişmesi ancak dil ile mümkündür. “Dil, sözcük ve kavramlar düşüncenin biçimsel görünüşüdür, dış giysisidir.”² Bunun yanı sıra

¹ Muharrem Ergin, *Türk Dili*, 1996.

² Metin Şahin, “Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar”, s.16, [http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ\(genel\)-Erol.pdf](http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ(genel)-Erol.pdf)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

dilin toplumla ve kültürle de sıkı bir ilişkisi vardır. Bir toplumun her türlü niteliği o toplumda konuşulan dile yansıdığı gibi, o toplumun yaşam tarzı, kültürü de dilin önemli bir belirleyicisi durumundadır.

Bütün dünya dilleri için geçerli olan dilin bu genel tanımları ve özellikleri Türk Dili için de geçerlidir. Her ne kadar Türk Dili de dahil olmak üzere bütün dünya dilleri işlevsellik açısından ortak bir tanımda birleşse de, ait oldukları dil ailelerine göre şekillenen yapısal özellikleri ve kullanımları açısından diller arasında birtakım önemli farklılıklar söz konusudur. Bu doğrultuda düşünüldüğünde, Ural-Altay dil ailesine ait olan Türkçe, yapısal özellikleri ve kullanımı bakımından bağlantılı ve sondan eklemeli; söz dizimi olarak da esnek bir yapıya sahip olup eylemin cümle sonunda yer aldığı dolayısıyla vurgunun sonda olduğu bir dildir. Bütün bu ayırt edici yönleriyle özellikle bu dil yapısına yabancı olanlar tarafından anlaşılması son derece güç ve karmaşık olan Türkçenin dünya çapında kullanımı günden güne büyük bir artış göstermektedir.

Alkaya'nın ifadesiyle dil ilişkileri ve etkileşimleri, bir arada yasama sürecinin doğurduğu kaçınılmaz bir sonuçtur. Bastan beri bir arada yasayan topluluklarda olduğu gibi, dünyanın farklı bölgelerinde yasayan topluluklar daha sonra bir arada yasama durumunda kalınca, birbirlerinin dillerinden etkilenirler. Dillerin farklı lehçe ve ağızları olabilir. Türk dili de bugün farklı coğrafyalarda çeşitli lehçelerle varlığını sürdürmektedir. 13. yüzyıla kadar tek bir yazı dili olarak gelen Türkçe, bu yüzyıldan sonra Kuzeydoğu ve Batı (Güneybatı) Türkçesi şeklinde adlandırılan iki kola ayrılmıştır. XV. yüzyıldan itibaren de Türk yazı dili, Kuzey (Kıpçak), Doğu (Çağatay) ve Batı (Osmanlı) şeklinde adlandırılan üç kol haline gelmiş ve 20. yüzyıla kadar bu şekilde gelişmiştir. Coğrafi farklılıklar, boy özellikleri, göçler, savaşlar, komşuluk ilişkileri, edinilen yeni inanç sistemleri ve dinler, girilen farklı kültür çevreleri gibi birçok etkenle birlikte zaman ve mekân farklılıkları lehçeleşmede etkili olmuştur. 20. yüzyıla üç farklı yazı diliyle giren Türkçe, 20. yüzyılda değişen dünya dengeleri sonucunda Sovyetler Birliği'nin kurulmasıyla farklı bir yola girmiştir. SSCB'nin böl-parçala-yönet siyaseti sonucunda Türk boylarına farklı

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

alfabeler kabul ettirilmiş ve her boyun konuşma ağızları yazı diline dönüştürülmüştür. Böylece suni bir yolla yirmiden fazla Türk yazı dili meydana getirilmiştir.

Metin Şahin'in "Güvenlik Bilimleri Fakültesi'nde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar" adlı tezinde de belirttiği üzere, özellikle yirmi birinci yüzyılın sonlarına doğru Sovyet Rusya'nın dağılmasıyla birlikte bağımsızlığını kazanan diğer Türk Cumhuriyetleri, tüm dikkatlerini Türkiye'ye yöneltmişlerdir. Bunun en önemli nedeni Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının ortasında yer alan Türkiye'nin bu coğrafi konumu itibarıyla farklı kültürlerle, farklı medeniyetlere de beşiklik etmesi dolayısıyla çok büyük avantajlara sahip olmasıdır. İşte bu avantajlar diğer komşu ülkelerin gözünde Türkiye'yi değerli kılmaktadır. Bu nedenle tüm dünyadan olduğu gibi özellikle bölge ülkelerden Türkiye'ye gelen yabancı sayısı gitgide artmaktadır. Gerek Türkiye'nin kültürünü ve insanlarını yakından tanımak amacıyla gerek burada ticaret yapmak ya da eğitim görmek amacıyla gün geçtikçe daha çok insan Türkiye'yi ziyaret etmekte, hatta burada yaşamaya başlamaktadır. Bu insanlar Türkiye'ye geçici ya da kalıcı olarak her ne sebeple gelmiş olurlarsa olsunlar Türk dilini bilmemek onların Türkiye'de karşılaştıkları en büyük zorluk olmuştur.³ Bu durum özellikle Türkiye'de kalıcı olanlar için Türk dilini öğrenmeyi zorunlu kılmıştır. Türkiye'ye üniversite eğitimi almak amacıyla gelenler Türkçe öğrenimini genellikle buldukları üniversitenin Türkçe hazırlık sınıflarında gerçekleştirirler. Ancak bu öğrenciler Türkçeyi öğrenme aşamasında birtakım zorluklarla karşı karşıya kalırlar. Bu zorluklar, Türkiye'ye gelen tamamıyla yabancı öğrenciler için ve Türk devlet ve topluluklarından gelen Türk soylu yabancı uyruklu öğrenciler için farklı boyutlarda kendini gösterir. Öyle ki, bölge Türk devlet ve topluluklarından gelen öğrenciler Türkçe öğreniminde yabancılara göre daha şanslıdırlar. Zira özellikle Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan,

³ Metin Şahin, "Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar", s. 7, 33, 34. [http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ\(genel\)-Erol.pdf](http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ(genel)-Erol.pdf).

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

Özbekistan, Türkmenistan ve Tataristan gibi bölge ülkelerden gelen bu öğrencilerin kendi ülkelerinde konuşulan diller aynı zamanda Türkçenin lehçeleridir. Dolayısıyla aslında Türkçeye çok uzak olmayan dilleri konuşan bu öğrenciler Türkçeye tamamen yabancı öğrencilere oranla Türkçenin öğreniminde daha az zorluk çekerler. Ancak yine de kendi ülkelerinde Azeri Türkçesi, Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Özbek Türkçesi, Türkmen Türkçesi ve Tatar Türkçesi gibi dilleri konuşan bu Türk soylu yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye Türkçesi'nin öğrenimi aşamasında birtakım zorluklarla karşı karşıya gelmektedirler. Kendi içlerinde bu zorlukların derecesi de kullandıkları Kiril alfabesi ya da Latin alfabesine göre birbirinden farklılık gösterir.

Bunların içinden Azeri Türkçesi ve Türkiye Türkçesi arasındaki farklılıkları ele alacak olursak, Rasim Özyürek'in *Azerbaycanda Tahsil Alan Türkiyeli Talebelerin ve Türkiyede Tahsil Alan Azerbaycanlı Talebelerin Dil Problemleri* adlı kitabında belirtildiği üzere, gerek gramatik, gerek ses bilgisi (fonetik), gerek kelime bilgisi (morfoloji), gerekse de söz dizimi (syntax) bakımından bu iki dil arasında birtakım ayrılıkların göze çarptığını söylemek mümkündür. Buna iki dil arasındaki vurgu ve telaffuz farklılıklarını da eklemekte yarar vardır. Bunun yanı sıra Azeri Türkçesi zaman ifadeleri bakımından Türkiye Türkçesi'ne göre farklılıklar gösterir. Örneğin, Türkiye Türkçesi'ndeki geniş zaman Azeri Türkçesi'nde şimdiki zaman ve gelecek zamanla da ifade edilebilir. Ayrıca, bu iki dilin dilcilik kanunları, gramer kuralları birbirinden tamamıyla farklıdır. İşte bu nedenlerle Türkiye Türkçesi'nin gramer kurallarından bambaşka bir alt yapıyla gelen ve Türkiye'de öğrenim gören bu öğrenciler Türkiye Türkçesi'nin gramer kurallarına uyum sağlamakta zorluk çekerler. Azeri Türklerinin de Latin alfabesini kullanmalarına karşın onların alfabesi dildeki bazı sesleri farklı bir biçimde ifade eder. Ama en azından Azerbaycanlı öğrencilerin Kiril alfabesini kullanmaya bağlı problemleri yoktur. Üslup, deyim ve lügat farklılıkları da bu öğrencilerin Türkiye Türkçesi öğrenimlerinde karşılaştıkları zorluklara etken oluşturur. Bunun yanı sıra, hal eklerinin ve olumsuzluk eklerinin kullanımında iki dil arasında farklılıklar dikkat

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

çekmektedir. Örneğin, Türkiye Türkçesi'nde "arabayı kullan" ifadesi Azeri Türkçesi'nde "arabanı sür" şeklindedir. Görüldüğü üzere Azeri Türkçesi'nde "y" kaynaştırma ünsüzü yerine "n" ünsüzü kullanılmıştır. Olumsuzluk ekinin farklı kullanımına örnek olarak ise Türkiye Türkçesi'ndeki "gelemem" ifadesi Azeri Türkçesi'nde "gele bilmirem" şeklindedir.⁴ İşte Azeri Türkçesi ve Türkiye Türkçesi arasındaki bu tür farklılıklar Azerbaycan'dan Türkiye'ye öğrenci olarak gelenlerin Türkiye Türkçesi'ni öğrenme aşamasında zorluk çekmelerine neden olmaktadır.

Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla bağımsızlıklarını ilân eden beş Türk Cumhuriyeti (Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan) dünya devletlerince tanınarak ve çeşitli uluslar arası örgütlere üye olarak uluslar arası arenada yerlerini aldılar. Bağımsızlığın hemen akabinde yeni Türk Cumhuriyetleri son yetmiş yılın etkisini taşıyan kültür, ekonomi ve siyaset yapılarında ciddi değişikliklere gittiler. İlk dönemlerdeki değişiklikler yeni bayrak, yeni marş, yeni para, hatta yeni alfabe kabulüyle doğal olarak bağımsızlığı ifade edici özellik taşımaktadır. Bağımsızlık sonrası, Türk dünyası aydınları arasında Stalin döneminde unutturularak üzeri tozlanmış olan ortak alfabe ve daha ileri bir aşama olarak ortak dil fikirleri gün ışığına çıkarılır ve bu yolda yeniden çalışmalar başlar. Bu dönemde, Türk dünyasında gazete, dergi, radyo, televizyon gibi yayın organlarında alfabe tartışmaları başlar. Lâtin, Kiril, Arap ve hatta Göktürk alfabesi bu tartışmaların konusu olur. Bu gün Bağımsız Türk Cumhuriyetlerinden sadece Kazakistan ve Kırgızistan, Lâtin harflerini kabul etmemiş durumdadır. Birçok bilimsel ve siyasî toplantıda Lâtin alfabesine geçişin önemi ve gerekliliği sonucu çıkmış olsa da, bu cumhuriyetlerde Rus nüfusunun çokluğu ile Rusçanın ikinci resmî dil olarak anayasada yer alması ve sosyal hayatta aktif kullanılışı Lâtin alfabesine geçişi zorlaştırmaktadır. Aynı seslerin farklı harflerle gösterimi

---

⁴Rasim Özyürek, *Azerbaycanda Tahsil Alan Türkiyeli Talebelerin ve Türkiyede Tahsil Alan Azerbaycanlı Talebelerin Dil Problemleri*, Azarbaycan-Baki: 2005, s.213-219.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

şüphesiz ki Türkçe öğrenimini güçlendirmektedir. Türk Devletlerinde alfabele sağlanan bu birlik Türkçe öğrenimini kolaylaştırdığı açıktır.

Bunun yanı sıra, Gazi Üniversitesi akademisyenlerinden Metin Şahin'in "Güvenlik Bilimleri Fakültesi'nde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar" adlı tez çalışmasında Türkiye dışından Gazi Üniversitesi Güvenlik Bilimleri Fakültesi'nde eğitim görmek üzere gelen yabancı öğrencilerin Türk dilini öğrenirken karşılaştıkları zorluklar kişisel bilgi toplama formları, anket çalışmaları, öğrencilere yazdırılan kompozisyon metinleri ve öğrencilerle yapılan röportajlar gibi çeşitli uygulamalara dayanarak tespit edilmeye çalışılmıştır. Yaklaşık on beş ülkeden gelen ve Türkiye Türkçesi'ni bilmeyen öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalarla ortaya konan bu tez çalışması, incelenen öğrenciler arasında Kırgızistan'dan gelen ve anadilleri Kırgız Türkçesi olan öğrencilerin de bulunması bakımından bizim çalışmamıza ışık tutabilir. Bu çalışmada da belirtildiği üzere Türkiye Türkçesi'nin öğrenimi sırasında kendi anadillerinden kaynaklanan farklılıklar bakımından sorun yaşayan bu öğrenciler kendi dillerinden yaptıkları aktarmalar yüzünden daha çok güçlükle karşı karşıya kalırlar. Aslında bu öğrencilerin kendilerinden kaynaklanan problemlerinin yanı sıra Türkiye'de başka birtakım faktörler de onların Türkçe öğrenim aşamalarında zorlanmalarına neden olmaktadır.⁵ Mehmet Hengirmen, *Türkiye'de Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğreten Kurumlar ve Eğitim Araçları* adlı makalesinde yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan problemlerin temelinde, Türkçe'nin problem ve sıkıntılarını; hangi kural ve yöntemler çerçevesinde dil öğretiminin yapılabileceğini belirleyen bir dil akademisinin Türkiye'de olmayışının yattığını belirtir.⁶ Tez çalışmasında da belirtildiği gibi Yusuf Çotuksöken *Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi* adlı

⁵ Metin Şahin, "Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar", s. 39. [http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ\(genel\)-Erol.pdf](http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ(genel)-Erol.pdf).

⁶ Mehmet Hengirmen, "Türkiye'de Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğreten Kurumlar ve Eğitim Araçları", *Dil Dergisi*, s.19, .Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları, sayı.15, Mayıs, 1993.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

makalesinde Türkçe'yi öğreten kişilerin yeterince profesyonel olmadıklarını belirtmiştir. Yabancılara Türkçe'yi öğreten ders kitaplarının yeterli olmayışından ve değişen, gelişen dil öğretim yöntemlerinin takip edilemiyor olmasından yakınmıştır.⁷ Aslında bu problem de yine Türkiye'de bir dil akademisinin olmayışından kaynaklanır. Metin Şahin'in tez çalışmasında belirttiği üzere yabancılara Türkçe'yi öğreten kadronun genellikle eğitimden geçmemiş kişiler olması ve bunların bu görevi geçici olarak üstlenmeleri Türkçe öğretim işinin bilinçli bir şekilde yapılamayışına neden olması bir başka problemidir.

Yabancı öğrencilerin dil öğrenimini zorlaştıran bu dış faktörler dışında öğrencilerin kendi ana dillerinden kaynaklanan farklılıkların yarattığı zorluklara değinilecek olursa, Metin Şahin'in söz konusu tez çalışmasında içerinde Kırgız öğrencilerin çoğunlukta olduğu bir grup öğrenci üzerinde yapılan anket uygulaması ve yazılı uygulama çalışmaları bölge ülkelerden gelen Türk soylu yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştıkları zorluklara ilişkin pek çok ipucu vermektedir. Gazi Üniversitesi Güvenlik Bilimleri Fakültesi Türkçe hazırlık sınıfından rasgele seçilen yüz kişilik bir öğrenci grubu üzerinde uygulanan bu ankette Türkçe öğreniminde dört temel beceri ile ilgili kırk sekiz madde yer almaktadır. Öğrencilerden her bir maddeye cevap vermek için "Tamamen katılıyorum.", "Katılıyorum.", "Kararsızım", "Katılmıyorum." ve "Kesinlikle katılmıyorum" şeklindeki derecelendirmelerden birini seçmeleri istenmiştir. Anket sonrasında toplanan veriler analiz edilmiştir. Analiz sonuçları ışığında; bu öğrencilerin en başarılı oldukları alanın okuma becerisi olduğu sonucuna varılmıştır. Bunda Türkçe'nin yazıldığı gibi okunan bir dil olmasının büyük payı vardır. Öğrencilerin ankette özellikle daha önce hiç karşılaşmadıkları dolayısıyla anlamını bilmedikleri bazı ifadelerde ve terimlerde zorlandıkları tespit edilmiştir. Dinleme becerisi bakımından ise öğrenciler günlük hayatla ilgili ifadeleri anlamakta zorluk

---

⁷Yusuf Çotuksöken, "Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi", *Dil Dergisi*, s. 43, Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları, sayı 65, Şubat, 1999.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

çekmemekle birlikte yine sözcüklerin mecaz ve yan anlamlı kullanımlarını, atasözlerini, deyimleri anlamakta zorlanmışlardır. Konuşma becerisinde ise yine günlük hayatta kullanılan sözcüklerin yer aldığı konuşmalarda, selamlaşma, adres sorma, yön tarif etme gibi konularda başarı sağlayan bu öğrenciler, yine kelime hazinelerinin yetersizliği ve Türkçe'deki kelimelerin temel anlamları dışında kullanılması konusunda güçlük çekmektedirler. Türkçe yazma becerisine gelince bu becerinin öğrencilerin Türkçe öğrenimi sırasında en çok zorlandıkları bölüm olduğu söylenebilir. Yine kısa cevaplı soruları ve karmaşık olmayan basit cümleleri ve günlük hayatla ilgili ifadeleri yazmakta güçlük çekmeyen öğrenciler somut içerikli sorulara daha olumlu cevaplar verirken soyut anlamlı sorulara daha olumsuz cevaplar vermişlerdir. Ayrıca bir konunun özetini çıkarma ya da not tutma gibi konularda zorluk çektikleri görülmüştür.

Bunun dışında tez çalışmasında öğrencilere yaptırılan yazılı uygulama çalışmasında onların eklerin kullanımı konusunda çeşitli yanlışlıklara düştükleri tespit edilmiştir. Tezde belirtilen yabancı öğrencilerin bu uygulama çalışmalarından, konumuz dahilinde bölge Türk devletlerinden biri olan Kırgızistan'dan gelen öğrencilerin Türkçe öğrenimi sırasında karşılaştıkları güçlükleri göstermesi bakımından bu öğrencilerin uygulama çalışmalarından burada birkaç alıntı yapmak yararlı olacaktır:

İyelik Eki Yanlışlığı:

***Kimisi polis olmak isterse onlardı Türkiye'ye
göndereceğim. (Y)***

Kim polis olmak isterse onları Türkiye'ye
göndereceğim. (D)

**Tutan Ohuraliyev
(Kırgızistan)⁸**

⁸ Metin Şahin, "Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar", s. 96. [http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ\(genel\)-Erol.pdf](http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ(genel)-Erol.pdf).

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

Hal Eki Yanlışığı:

Bizi Türkçe'yi çok iyi öğretiyor. (Y)

Bize Türkçe'yi çok iyi öğretiyor.(D)

Bayış Osmanov

(Kırgızistan)⁹

Yapılan Diğer Yanlışlar:

Sonra kendi **arabe** ve ev almak
istiyorum. (Y)

Sonra kendi arabamı ve evimi almak
istiyorum. (D)

Bayış Osmanov

(Kırgızistan)¹⁰

Yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenimi sırasında ana dilleri ve Türkiye Türkçesi arasında yaşadıkları karmaşayı göstermesi bakımından onların genellikle yaptıkları yukarıdaki gibi bazı dilbilgisi hatalarına bolca örnek verilen Metin Şahin'in tez çalışmasında, gerek bu yazılı uygulama çalışmaları, gerekse de anket uygulamaları sonucunda yabancı öğrencilerin Türkiye Türkçesi'nin öğreniminde karşılaştıkları zorluklarla ilgili olarak varılan genel kanı şudur: Yabancı öğrenciler özellikle gündelik hayatla ilişkili, pratik Türkçe kullanımlarında çoğunlukla zorluk çekmemektedirler. Bunun dışında yazma beceri dışında, dört temel beceriden konuşma, dinleme ve okuma becerilerini günlük hayatla ilgili Türkçe kullanımlarında geliştirmişlerdir. Öğrenciler yazma becerisini genellikle daha az kullandıkları için bu becerileri çok fazla gelişmemiştir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin en çok zorluk çektikleri nokta, gerçek anlamı, temel anlamı

⁹ A.g.e, s. 101.

¹⁰ A.g.e, s. 112.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

dışında kullanılan kelimelerin anlaşılmasındadır. Kelimenin yan anlamı, terim anlamı ve mecaz anlamının yanı sıra, deyim ve atasözlerinin kullanımı da öğrencileri önemli ölçüde zorlamaktadır.¹¹

Aslında bu duruma sebep olan en önemli şey, yabancı öğrencilerin Türk kültürüne uzak olmalarıdır. Öyle ki, özellikle deyimler ve atasözleri düşünüldüğünde, bunlar Türk toplumunun yaşam tarzından, geçmişinden ve kültüründen beslenerek ortaya çıkarlar. Dolayısıyla, dilin kültürle ve toplumla olan sıkı ilişkisi göz önünde bulundurulduğunda, yabancı öğrencilerin Türkiye Türkçesi'ni öğrenme aşamasında özellikle deyimler, atasözleri, yan ve mecaz anlamlarla ilgili olarak çektikleri zorlukların Türk toplumunun ve kültürünün özellikleri iyice anlaşılmadan aşılamayacağı kesindir.

Türk Soylu Üniversite Öğrencileriyle Yapılan Röportajlar, Üzerine

Çalışmamıza ışık tutması açısından birinci ağızlardan Türkçe öğreniminde karşılaşılan zorluklar üzerine konuşma şansı bulduk. Bilkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Öğretmen Eğitimi Bölümünde yüksek lisans yapan bir grup öğrencilerinden Kenan Beyatlı ile Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nden Başkent Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencisi Zaitune Srajidin, Ankara ve Gazi TÖMER'de okuyan Türk soylu öğrenciler ile Türkçe öğreniminde karşılaştıkları zorluklar üzerine konuştuk.

Türkmen soylu Kenan Beyatlı'nın belirlediği sorunları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Alfabe farklılığı, Arap alfabesinde tek harfin karşıladığı seslere karşılık Latin alfabesinde her sesin farklı bir harfle karşılanması durumu yazma durumunda karışıklığa neden olabiliyor: /ı,i/, /u,ü/, /o,ö/, /ğ/. Ayrıca bu seslerin telaffuzunda da

¹¹ A.g.e. [Bu çalışmada, beşinci sayfadan itibaren büyük ölçüde Metin Şahin'in "Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar" adlı tezinden yararlanılmıştır.]

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

---

zorlanma yaşanabiliyor, dolayısıyla lehçe farklı konuşurken açıkça fark ediliyor.

- Türkmence'de soru ekinin olmaması konuşma esnasında karışıklıklara neden olabiliyor. Vurgu ile soru cümlesi kurmak Türkiye Türkçesi konuşurlarınca kimi zaman ayırt edilemiyor.

- Zaman eklerinin işlevsel ve biçimsel farklılıkları da konuşma esnasında problem yaratan bir diğer etmen.

- Bunlara ek olarak Türkiye Türkçesi'nde batı dillerinden ödünçlenen kelimelerin niceliği de sorun yaratabilmekte. Dil devriminin bir sonucu olarak dilde uygulanan sadeleşme politikası özellikle Arapça ve Farsça kelimeler üzerine yoğunlaştığı için, bu dil coğrafyasından beslenen Türkmence ile leksikal açıdan bir ayrışma doğmuştur.

Bir grup Iraklı Türkmen öğrencilerle yapılan röportajımız esnasında kendilerinin Türk liselerinde okumuş olduklarını öğrendik. Teknik açıdan ilimizi çeken bir noktayı vurgulamakta fayda görüyoruz. Türkiye Türkçesi derslerinde öncelikli olarak konuşma becerisine yoğunlaşmış. Öğrenciler seviyelerini biraz ilerlettikten sonra gramer çalışmalarına başlanmış. Normalde dil öğretiminde öncelikle gramer kaideleri üzerinde durulur ve konuşma pratikleri ile desteklenir. Bu tersten işleyen plan bu iki dilin arasındaki farklılığın üst seviyede olmaması ile açıklanabilir. Öğrencilerin yorumlarına göre böylesi bir plan diğer gramer merkezli işleniş planına göre daha yapıcı mahiyette. Öğrencilerin vurguladıkları bir diğer önemli nokta da dil edinimi esnasında basın yayın organlarının işlevselliği. 1994 yılında Kuzey Irak'ta yayın hayatına başlayan Türkmeneli TV oradaki Türkmen vatandaşların Türkiye Türkçesi ile tanışması için oldukça işlevsel bir köprü görevini üstlenmiştir. Dinleme becerisinin bir getirisi olarak, Türkiye Türkçesine daha kolay adapte olabilmektedirler.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

Sorunları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Farklı coğrafyalarda konuşulan bu iki dilde yazılış itibarıyla aynı olan fakat anlamsal açıdan birbirinden ayrışan sestek diyebileceğimiz kelimelerin varlığı karışıklığa neden olabiliyor.

- Aynı kelime iki dilde de kullanılıyorsa o kelimeye kendi ana dilindeki haliyle telaffuz ediyor olmak bir sorun.

- Yabancı dillerden ödünçlenen kelimelerin niceliği sorunu. Sadece batı dillerini değil ayrıca Arapça ve Farsça'yı da bu konuya dahil etmektedir.

- Fiilimsi eklerinin Türkiye Türkçesi'nde işlevsel olması dolayısıyla cümleler çok uzun olabiliyor ve bu durum anlam güçlüğüne neden oluyor.

- Ekleri kendi ana dilinde nasıl kullanılıyorsa Türkiye Türkçesi konuşurken de o şekilde kullanıyorlar.

Farklı lehçe konuşurları ile konuşma şansı bulmamız, ortak sorunları belirlemede bizlere yardımcı olmaktadır. Türkiye Türkçesi'nde genellikle batı dillerinden olmak üzere ödünç alınan kelimelerin çokluğu iki konuşurun da değindiği bir sorundur. Buna ek olarak sestek ek ve kelimelerin ortaya çıkardıkları anlamsal karmaşa da yine iki konuşur tarafında dile getirilmiştir. Sorunlar genel olarak leksikal ve morfolojik düzlemde ortaya çıkmaktadır. Söz dizimsel boyutta karşılaşılan sorunlar diğerlerine nazaran ağırlık taşımamaktadır.

Ortak Dil Meselesi:

Bugün Türk soylu halklar arasında bir iletişim dili nasıl kurulabilir meselesi gündeme gelmekte ve bu konuda çözüm yolları aranmaktadır.

Şükrü Akalın'a göre öncelikle Türk lehçelerindeki ortak unsurlar üzerinde durulmalıdır. Bunlardan ilki Türk lehçelerinin ortak söz varlığıdır. Türk soylu

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

halkların dilleri incelendiğinde kelimelerin çoğunun ortak olduğu görülür. Türk halkları arasındaki ortak iletişim dili bu ortak söz varlığına dayalı olarak kurulacaktır. Kelimelerin lehçelerde ses değişiklikleriyle kullanılması anlamın kavranmasını engel olmayacaktır. Kelimelerde ne kadar büyük ses değişikliği olursa olsun hece sayısındaki eşitlik, vurgu ve kelimenin tınısı anlamı çıkarmayı engellemektedir. Kelimelerin söz dizimi içerisinde yeri de metin bağlamından anlamın çıkarılmasını daha da kolaylaştıracaktır. Atatürk, bugünkü durumu daha 1933 yılında görmüş ve bir gün Sovyetler Birliğinin dağılacağını, Türk soylu halkların bağımsızlıklarına kavuşacaklarını, dili bir, inancı bir soydaşlarımızla şimdiden ilgilenmemiz gerektiğini meşhur konuşmasında söylemişti.

Bu kısımda Türk lehçeleri arasında ortak iletişim dili kurma üzerine Şükrü Akalın'ın çözüm önerilerine yer verilecektir.

Yapılması gereken ilk iş bütün Türk soylu halkların ortak bir alfabeye geçmesidir. Bilgisayar ve iletişim teknolojileri Latin alfabesine dayalı olarak geliştiğine göre bütün Türk soylu halklar en kısa zamanda ortak bir Latin alfabesine geçişi sağlamalıdır. Bu alfabede Türk lehçelerindeki ortak sesler için ortak harfler kullanılmalıdır. Alfabe mümkün olduğu kadar pratik olmalıdır. İşaret kalabalığından kaçınılmalıdır. 1991 yılında Marmara Üniversitesinde yapılan toplantıda belirlenen 34 harflik ortak alfabeden her Türk Cumhuriyeti ve topluluğu kendisi için gerekli olan işaretleri alarak alfabesini oluşturmalıdır. Bu alfabedeki işaretlerden başka işaretler kullanılmamalıdır. Bu alfabenin bütün Türk halklarına öğretilmesi ve alfabenin kullanılması için dilcilere önemli görevler düşmektedir.

Türk dünyası ortak iletişim dili üzerine araştırmalar, çalışmalar yapmak üzere Türk Cumhuriyetlerindeki dil enstitülerinin, dil kurumlarının desteğiyle uluslar arası araştırma enstitüsü kurulmalıdır. Bu enstitüde Türk dünyası ortak iletişim dilinin söz varlığı, terimleri üzerine çalışmalar öncelikli olarak yürütülmelidir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

Türk halklarının söz varlığı belirlenmelidir. Bugün Türk lehçelerinin 40.000 ila 80.000 kelimelik söz varlığı mevcuttur. Bütün Türk lehçelerinin söz varlığını ortaya koyacak büyük bir karşılaştırmalı sözlük hazırlanmalıdır. Bir kavram için bir lehçede yabancı kaynaklı kelime, diğer lehçelerde Türkçe kökenli kelime kullanılıyorsa Türkçe kökenli kelime o lehçeye de alınmalıdır. Böylece lehçelerin söz varlıkları da doğal kaynaktan zenginleşmiş olacaktır. Bu konuda Türk Dil Kurumunda yürütülmekte olan projeden söz etmek gerekiyor. Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü ve Grameri Projesinde çok sayıda uzman çalışıyor. Prof. Dr. Ahmet B. Ercilasun'un başkanlığında yürütülen projede Türk lehçelerinin söz varlığı ortaya konulacaktır. Hazırlanacak bu sözlük, önemli bir boşluğu dolduracaktır. Bu projede Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Grameri de hazırlanmaktadır.

Türk dünyasında ana dilde öğretim de üzerinde önemle durulması gereken bir başka konudur. Türk soylu halklar ilkokuldan üniversiteye kadar öğretimlerini ana dillerinde yapmalıdır. Ana dilden başka bir dille öğretim yapılması dereceli olarak kaldırılmalı, her öğretim kademesinde aşamalı olarak ana diliyle öğretime geçilmelidir.

Türk cumhuriyetlerinin radyo ve televizyon yayınlarının Türk halkları tarafından izlenmesi sağlanmalıdır. Yayınlar Türk dili ile yapılmalıdır. Televizyonlarda Türk halklarının filmleri özgün şekilleriyle oynatılmalı, alt yazıda o ülkenin lehçesine aktarılmalıdır.

Türk dünyasındaki sanat ve kültür ilişkileri karşılıklı olarak geliştirilmeli, güçlendirilmelidir. Müzik, sinema, tiyatro gibi sanat türleri ortak iletişim dilinin gelişmesine yardımcı olacaktır.

Türk lehçeleri için pratik günlük konuşma kitapları hazırlanmalıdır. Burada kullanılacak cümlelerde ortak kullanımlara ağırlık vermek gerekir. Bir lehçe için çok özel ifade yerine, her lehçede anlaşılabilir genel kullanışlar tercih edilmelidir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

Kabilecilik, aşiretçilik gibi Türk dünyasını bölen düşüncelerden kaçınılmalıdır. Ağız özelliklerini yazı diline aksettirmekten uzak durmalıdır. Mümkün oldukça bütün Türk lehçelerindeki ortak şekiller kullanılmalıdır.

Türk halkları birbirleriyle iletişimlerinde kendi dillerinden başka bir dili, iletişim dili olarak kullanmamalıdır. Halklar arasındaki iletişimde Rusça veya İngilizce gibi çeşitli yabancı dillerin kullanılması ortak iletişim dilinin ve ortak yazı dilinin oluşmasını geciktirir, hatta engeller.

Türk halkları arasında iletişimi artıracak ve geliştirecek bir başka unsur ise internettir. İnternette Türk halklarının haberleşmesi için ortak alfabe uygulaması en kısa zamanda başlamalıdır. İnternette Türk halkları birbirleriyle ana dillerinde haberleşmeli ve internet kullanılacak ortak terimleri üretilmelidir. Türk Cumhuriyetlerinin Üniversitelerinin ve diğer kurumlarının internette açacağı sayfalar öncelikle ve mutlaka ana dille yazılmalıdır. Ana dildeki internet sayfalarının yabancı dillere de çevrilebilir. Türkiye’de başlatılan İnternette Türkçeyi Yaygınlaştırılma çalışmalarına Türk Cumhuriyetleri de katılmalıdır.

Türk halkları ortak iletişim dilinin oluşturulması için Sürekli Türk Dil Kurultayları yeniden canlandırılmalı, her yıl bir Cumhuriyette yapılmalıdır. Kurultaylarda ortak iletişim dilinin oluşma şartları ele alınmalı, gelişmeler izlenmelidir. Bu kurultaylarda zaman içerisinde ortaya çıkabilecek durumlarla ilgili olarak ortak çözüm yolları yürürlüğe konulmalıdır.

Yapılacak bu çalışmalarla ortak iletişim dilinin kurulması sağlanacak ve ortak iletişim dili ortak Türk yazı dilinin temelini oluşturacaktır.

Şu anda özellikle Türkologlar arasında bir ortak iletişim Türkçesi oluşmuş durumdadır. Hatta bu bilim adamlarımızın konuşmalarını sokaktaki insan dediğimiz, dilcilikle ilgisi olmayan kişiler bile anlamaktadır. En son örneğine Diyarbakır’da düzenlenen Nevruz konulu toplantıda tanık olduk. Toplantıya konuşmacı olarak katılan Azerbaycan Türklerinden Kamil Veli Nerimanoglu, salondaki herkesin anlayabileceği bir dille konuşmasını

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

yaptı. Bu ne tam Azerbaycan Türkçesi, ne de tam Türkiye Türkçesi idi. Özellikle Diyarbakırlı yurttaşlarımız bu konuşmayı çok iyi anladılar, çünkü tarihteki Akkoyunlu, Karakoyunlu Türk devletlerinin dil özellikleri bugün hem Diyarbakır ağızında hem de Azerbaycan Türkçesinde yaşıyor. Bu örnekler Türk dünyasında ortak iletişim dilinin oluşmasının mümkün olabileceğini göstermektedir.

Önemli olan öncelikle ülkemizde, Türkiye Cumhuriyetinde dil birliğinin korunması, güçlendirilmesi, bununla birlikte bütün Türk dünyasında ortak iletişim dilinin oluşması uğrunda çalışmaların yürütülmesidir.

Çözüm Önerileri:

Türkiye’de yabancılara Türkçe öğreten kurumların sayısı yeterli olmamakla birlikte var olan kurumların da kaliteleri tatmin edici konumda değildir. Makale konumuzla ilişkili olarak bizim tespitlerimiz sonucunda önerimiz Türkçe öğretim kurslarında diğer yabancı öğrencilerinde bulunduğu karma sınıflar yerine Türk Devletleri’nden gelen öğrencilerin seviyelerine uygun ayrı sınıf oluşturulması gereğidir. Ayrıca Türkiye’de yabancılara Türkçe öğreten profesyonel kurumların sayısı arttırılmalıdır.

Araştırmalarımız sürecinde yabancıların Türkçe öğrenirken karşılaştıkları problemler ve çözüm önerileri konusunda yazılmış birçok makale ve teze ulaşabildik. Bunun yanında Türk soylu öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler üzerinde yazılmış araştırmaların sayısının yeterli olmadığını gözlemledik. Türk soylu öğrencilere Türkçe öğretme konusunda yazılmış dilbilgisi kitaplarının da sayısının arttırılması ve nicelikli eserlerin ortaya konması Türkçe öğretimi konusunda olumlu sonuçlar verecektir.

Türk soylu öğrencilerin Türkçe öğrenim sürecinde farklı dillere özgü bir müfredat izlenmesinin daha uygun olacağını düşünüyoruz. Kazakça ve Azerice Türkçeyle karşılaştırıldığında her iki dilde de Türkçe ile dilbilgisi yapısındaki benzerlik ve kullanılan kelimelerin ortaklık derecesi farklıdır. Türkçe öğretme kitapları

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

hazırlanırken farklı dili kullanan öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir çalışma olmasına dikkat edilmelidir. Bu hususlar göz önüne alınarak her dil için farklı öğretim kitapları hazırlanabilir. Türkçeyle diğer bir dil arasındaki benzerlik ve farklılıklardan yararlanmak Türkçe öğretimi konusunda olumlu sonuçlar verebilir.

Türk soylu öğrencilerle yaptığımız röportajlardan diğer Türk Devletlerinde Türkçe öğretiminin konuşma egzersizleriyle başladığını daha sonra dilbilgisi kurallarına geçildiği öğrenilmiştir. Dilbilgisi kuralları konuşma egzersizleriyle doğru orantılı devam etmektedir. Türkiye'deki yabancı dil öğretiminde ise tam tersi uygulandığını görmekteyiz. Buna karşın Türkiye'de, konuşma egzersizlerine daha az önem verilen, sadece dilbilgisi kurallarına dayalı bir öğrenme süreci izlenmektedir. Kuşkusuz ki, bunun yerine konuşma egzersizlerinin daha yoğunlaştırıldığı, dilbilgisi kurallarının bu egzersizler içinde öğretildiği bir eğitim programı daha faydalı olacaktır.

Genel Değerlendirme:

Sovyet Rusya'nın dağılmasıyla birlikte bağımsızlığını kazanan diğer Türk Cumhuriyetleri, tüm dikkatlerini Türkiye'ye yöneltmişlerdir. Bunun en önemli nedeni Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının ortasında yer alan Türkiye'nin bu coğrafi konumu itibarıyla farklı kültürlerle, farklı medeniyetlere de beşiklik etmesi dolayısıyla çok büyük avantajlara sahip olmasıdır. İşte bu avantajlar diğer komşu ülkelerin gözünde Türkiye'yi değerli kılmaktadır. Bu nedenle tüm dünyadan olduğu gibi özellikle bölge ülkelerden Türkiye'ye gelen yabancı sayısı gitgide artmaktadır. Gerek Türkiye'nin kültürünü ve insanlarını yakından tanımak amacıyla gerek burada ticaret yapmak ya da eğitim görmek amacıyla gün geçtikçe daha çok insan Türkiye'yi ziyaret etmekte, hatta burada yaşamaya başlamaktadır. Bu insanlar Türkiye'ye geçici ya da kalıcı olarak her ne sebeple gelmiş olurlarsa olsunlar Türk dilini bilmemek onların Türkiye'de karşılaştıkları en büyük zorluk olmuştur. Bu durum özellikle Türkiye'de kalıcı olanlar için Türk dilini öğrenmeyi zorunlu kılmıştır. Türkiye'ye üniversite eğitimi

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

almak amacıyla gelenler Türkçe öğrenimini genellikle buldukları üniversitenin Türkçe hazırlık sınıflarında gerçekleştirirler. Ancak bu öğrenciler Türkçeyi öğrenme aşamasında birtakım zorluklarla karşı karşıya kalırlar. Bu zorluklar, Türkiye'ye gelen tamamıyla yabancı öğrenciler için ve Türk devlet ve topluluklarından gelen Türk soylu yabancı uyruklu öğrenciler için farklı boyutlarda kendini gösterir. Öyle ki, bölge Türk devlet ve topluluklarından gelen öğrenciler Türkçe öğreniminde yabancılara göre daha şanslıdır. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Tataristan gibi bölge ülkelerden gelen bu öğrencilerin kendi ülkelerinde konuşulan diller aynı zamanda Türkçenin lehçeleridir. Dolayısıyla aslında Türkçeye çok uzak olmayan dilleri konuşan bu öğrenciler Türkçeye tamamen yabancı öğrencilere oranla Türkçenin öğreniminde daha az zorluk çekerler. Ancak yine de kendi ülkelerinde Azeri Türkçesi, Kazak Türkçesi, Kırgız Türkçesi, Özbek Türkçesi, Türkmen Türkçesi ve Tatar Türkçesi gibi dilleri konuşan bu Türk soylu yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye Türkçesi'nin öğrenimi aşamasında birtakım zorluklarla karşı karşıya gelmektedirler. Kendi içlerinde bu zorlukların derecesi de kullandıkları Kiril alfabesi ya da Latin alfabesine göre birbirinden farklılık gösterir.

Türk soylu öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar şu şekilde sıralanabilir. Türkçeyi öğreten kişilerin yeterince profesyonel olmamaları, yabancılara Türkçe'yi öğreten ders kitaplarının yeterli olmayışı, değişen ve gelişen dil öğretim yöntemlerinin takip edilemiyor olmaması karşımıza çıkan ana problemlerdir. Aslında bu problemde yine Türkiye'de bir dil akademisinin olmayışından kaynaklanır. Metin Şahin'in tez çalışmasında belirttiği üzere yabancılara Türkçe'yi öğreten kadronun genellikle eğitimden geçmemiş kişiler olması ve bunların bu görevi geçici olarak üstlenmeleri Türkçe öğretim işinin bilinçli bir şekilde yapılamayışına neden olması bir başka problemidir.

Yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenimi sırasında ana dilleri ve Türkiye Türkçesi arasında yaşadıkları karmaşayı göstermesi bakımından onların genellikle

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

yaptıkları bazı dilbilgisi hatalarına bolca örnek verilen Metin Şahin'in tez çalışmasında, gerek yazılı uygulama çalışmaları, gerekse de anket uygulamaları sonucunda yabancı öğrencilerin Türkiye Türkçesi'nin öğreniminde karşılaştıkları zorluklarla ilgili olarak varılan genel kanı şudur: Yabancı öğrenciler özellikle gündelik hayatla ilişkili, pratik Türkçe kullanımlarında çoğunlukla zorluk çekmemektedirler. Bunun dışında yazma beceri dışında, dört temel beceriden konuşma, dinleme ve okuma becerilerini günlük hayatla ilgili Türkçe kullanımlarında geliştirmişlerdir. Öğrenciler yazma becerisini genellikle daha az kullandıkları için bu becerileri çok fazla gelişmemiştir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin en çok zorluk çektikleri nokta, gerçek anlamı, temel anlamı dışında kullanılan kelimelerin anlaşılabilmesidir. Kelimenin yan anlamı, terim anlamı ve mecaz anlamının yanı sıra, deyim ve atasözlerinin kullanımı da öğrencileri önemli ölçüde zorlamaktadır.

Araştırmamızın sonucunda karşılaşılan problemler üzerine önerilerimizi şu şekilde sıralamak mümkündür:

Türkiye'de yabancılara Türkçe öğreten kurumların sayısı yeterli olmamakla birlikte var olan kurumların da kaliteleri tatmin edici konumda değildir. Makale konumuzla ilişkili olarak bizim tespitlerimiz sonucunda önerimiz Türkçe öğretim kurslarında diğer yabancı öğrencilerin de bulunduğu karma sınıflar yerine Türk Devletleri'nden gelen öğrencilerin seviyelerine uygun ayrı sınıf oluşturulması gereğidir. Ayrıca Türkiye'de yabancılara Türkçe öğreten profesyonel kurumların sayısı arttırılmalıdır.

Araştırmamız sürecinde yabancıların Türkçe öğrenirken karşılaştıkları problemler ve çözüm önerileri konusunda yazılmış birçok makale ve teze ulaşabildik. Bunun yanında Türk soylu öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler üzerinde yazılmış araştırmaların sayısının yeterli olmadığını gözlemledik. Türk soylu öğrencilere Türkçe öğretme konusunda yazılmış dilbilgisi kitaplarının da sayısının arttırılması ve nicelikli eserlerin ortaya konması Türkçe öğretimi konusunda olumlu sonuçlar verecektir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

Türk soylu öğrencilerin Türkçe öğrenim sürecinde farklı dillere özgü bir müfredat izlenmesinin daha uygun olacağını düşünüyoruz. Kazakça ve Azerice Türkçeye karşılaştırıldığında her iki dilde de Türkçe ile dilbilgisi yapısındaki benzerlik ve kullanılan kelimelerin ortaklık derecesi farklıdır. Türkçe öğretme kitapları hazırlanırken farklı dili kullanan öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir çalışma olmasına dikkat edilmelidir. Bu hususlar göz önüne alınarak her dil için farklı öğretme kitapları hazırlanabilir. Türkçeye diğer bir dil arasındaki benzerlik ve farklılıklardan yararlanmak Türkçe öğretimi konusunda olumlu sonuçlar verebilir.

Türk soylu öğrencilerle yaptığımız röportajlardan diğer Türk Devletlerinde Türkçe öğretiminin konuşma egzersizleriyle başladığını daha sonra dilbilgisi kurallarına geçildiği öğrenilmiştir. Dilbilgisi kuralları konuşma egzersizleriyle doğru orantılı devam etmektedir. Türkiye'deki yabancı dil öğretiminde ise tam tersi uygulandığını görmekteyiz. Buna karşın Türkiye'de, konuşma egzersizlerine daha az önem verilen, sadece dilbilgisi kurallarına dayalı bir öğrenme süreci izlenmektedir. Kuşkusuz ki, bunun yerine konuşma egzersizlerinin daha yoğunlaştırıldığı, dilbilgisi kurallarının bu egzersizler içinde öğretildiği bir eğitim programı daha faydalı olacaktır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

KAYNAKÇA

- AKALIN, Şükrü. "Türk Dünyasında Ortak İletişim Dili Üzerine"
- ALKAYA, Ercan. "Türk Lehçeleri Arasındaki Sözcük Alışverişi ve Söz Varlığı Değişimi."
- BARIN, Erol. "Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler". Ankara: *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. s.1. 2004.
- CEMILOĞLU M. *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*. İstanbul: Alfa yayınları. 2003.
- ÇOTUKSÖKEN, Yusuf – NAFİ, Yalçın (Haz.). 20. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri, Maltepe Üniversitesi Yayınları, 2008, İstanbul.
- ÇOTUKSÖKEN, Yusuf. "Türkçe ve Edebiyat Öğretiminde Arayışlar". *Varlık Dergisi*, S.1078, Temmuz 1997.
- ÇOTUKSÖKEN, Yusuf. "Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi". *Dil Dergisi*, Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları, s.65, Şubat 1999.
- DAMINEL, Ö. *Yabancı Dil Öğretiminde İlkeler, Yöntemler, Teknikler*. Ankara: Usem Yayınları-6, Üçüncü baskı, 1993.
- DOĞRU, E. "Dil, Düşünce ve Kültür Arasındaki İlişki". *Dil Dergisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları, Temmuz 1996.
- ERCILASUN, Ahmet Bican. *Türk Dünyası Üzerine İncelemeler*. Ankara: Akçağ Yayınları, 1992.
- ERDAL, Şahin. "Türk Cumhuriyetlerinde Latin Alfabesine Geçiş Çalışmaları ve Sonuçları."
- HENGİRMEN, Mehmet. "Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi". *Dil Dergisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları. s.10. Ocak 1992.
- HENGİRMEN, Mehmet. "Türkiye'de Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğreten Kurumlar ve Eğitim Araçları". *Dil Dergisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları. s.15. Mayıs 1993.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

İNER, Kâmile- UZUN, N. Engin. (Haz.) VII. Dilbilim Kurultayı Bildirileri Ankara 1993, Ankara Üniversitesi Basımevi.

ÖZYÜREK, Rasim. *Azerbaycan'da Tahsil Alan Türkiyeli Talebelerin ve Türkiye'de Tahsil Alan Azerbaycanlı Talebelerin Dil Problemleri*. Azarbaycan-Baki: 2005.

ŞAHİN, Metin. "Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar".

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

**THE PROBLEMS ENCOUNTERED IN EARNING
TURKISH BY FOREIGN STUDENTS OF TURKIC
ORIGIN COMING FROM TURKIC STATES AND
COMMUNITIES TO TURKISH UNIVERSITIES**

“Language is a natural means for communication amongst people; a living entity evolving through its own laws; a social entity and a common good that unites and protects a nation; a gigantic structure construed out of the knitting of sounds; a system of secret agreements and arrangements founded in the far past.”¹² This is a definition that presents various aspects of language, that different linguists have attempted to define up to the present. All these definitions of language, including the one given above, have shown that, as a living entity the most distinct aspect of language is that it is a common communication tool amongst people. It is because of this common tool, people can transfer their feelings, ideas and needs to one another, thus express themselves. As a result, there is an interaction between language, which has a functionality in people’s lives, and ideas. As a communication tool, language is the most important factor in communicating ideas and forming new ones through mutual interaction. Forming ideas and developing them is only possible through language. “Language, words and concepts are the formal appearances, the outfits for ideas.”¹³ Moreover, language has a close connection with society and culture. Not only are qualities of a society reflected in the language spoken in that society, but life styles and culture of that society are also important elements of the language.

These general definitions and aspects of the language are valid for all languages in the world including the Turkish Language. Although there is a common definition entailing the functionality of language, including of course the Turkish language, there are still major differences among them based on their language families, especially with regards to structural

---

¹² Muharrem Ergin, *Türk Dili*, 1996.

¹³ Metin Şahin

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

characteristics and uses. Therefore, Turkish, which belongs to the Altaic language family, is an agglutinative language, with frequent suffixation and flexibility in terms of syntax. Since the verb is at the end of the sentence, intonation is also at the end. Despite all these distinctive features, and the fact that it is a complex language, extremely difficult to understand for those who are not familiar with its language structure, an increasing number of people speak Turkish around the world today.

According to Alkaya, language relations and interactions are an inevitable result of cohabitation. As it is the case in communities existing together, different communities from different regions of the world also effected each other's languages when they have to cohabit. There may be different dialects and accents of a language. The Turkish language spoken in different dialects, exists in different geographies around the world as well. Turkish which had a single literary language until the 13th century, was later divided into two branches: Northeastern Turkish and Western (Southwestern) Turkish. From the XVth century until XXth century, Turkish literary language diversified into three branches referred to as North (Kıpçak), East (Çağatay) and West (Ottoman). Geographical differences, tribal characteristics, migration, wars, relations with neighbors, new faiths and religions, different cultures and temporal and spatial differences are factors that influenced dialect formation. Turkish, consisting of three different literary languages at the beginning of the 20th century, took a different direction after the foundation of the Soviet Union as a result of changing world dynamics. Because of the "divide and rule policy" of the USSR, Turkic tribes were forced to adopt different alphabets and thus all spoken languages also had written versions. This imposition led to the evolution of more than twenty Turkish literary languages.

As Metin Şahin states in his dissertation entitled, 'Problems encountered by foreing students in learning Turkish at the Faculty of Security Sciences', Turkic Republics that gained their independence after the dissolution of the USSR gave due attention to Turkey, especially at the end of the 21st century. The main

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

reason for this is that Turkey has many advantages in terms of its geographical position, bridging Asia, Europe and Africa and thus forming a cradle for many cultures and civilisations. These advantages render Turkey important for many neighboring countries. Thus, the number of foreigners coming to Turkey from all over the world and countries in the region is gradually increasing. In recent times, more and more people come to Turkey either to get acquainted with Turkish people and their culture, or for commercial activities, education; and some even opt to live in Turkey. Whatever their reason for coming, either as a temporary visitor or a permanent resident, the major difficulty these people have in Turkey is that they do not speak the Turkish language.¹⁴ Basically, especially those who have taken residence may want to learn Turkish. Those who come to Turkey for educational purposes usually learn the language in Turkish preparatory classes of universities. However, these students encounter some difficulties in their studies. Students of foreign origin and for those of Turkic origin from Turkic states or communities encounter different difficulties in their training. Students from Turkic states and communities are perhaps luckier compared to other foreign students, because, these students coming from countries in the region such as Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Turkmenistan and Tatarstan speak a dialect of Turkish in their own countries. So, these students have less difficulty in learning Turkish than other students who do not speak dialects of Turkish. Still, they do have some difficulty in learning Turkish which is distinct from Azerbaijani Turkish, Kirghiz Turkish, Uzbek Turkish, Turcoman Turkish and Tatar Turkish spoken in their countries. The level of difficulty varies, according to whether they previously used the Cyrillic or the Latin alphabet.

For example, as Rasim Özyürek states in his book entitled 'Language Problems encountered by Turkish Students in Azerbaijan and Azerbaijani Students in Turkey', there are certain differences between Azerbaijani

---

¹⁴ Metin Şahin

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

Turkish and Turkish Turkish in terms of grammar, phonetics, morphology and syntax. Furthermore there are also differences in intonation and pronunciation. Moreover, the tenses in Azerbaijani Turkish differ from those in Turkish Turkish. For example, the present tense in Turkish Turkish is expressed in present continuous tense or in future tense in Azerbaijani Turkish. Furthermore, the linguistic features and grammatical rules of these languages are vastly different. For this reason, students coming from a different linguistic background have difficulty in adapting to the grammar rules of Turkish Turkish. Although Azerbaijani Turks also use the Latin alphabet, the sound of the alphabet differs from that of Turkish Turkish. But, at least, the students from Azerbaijan do not have problems related to the use of Cyrillic alphabet. Differences in style, idioms and vocabulary are also problematic for them in learning Turkish. Suffixation denoting situations and negation suffixes are also different in two languages. For example where as in Turkish Turkish 'drive your car' is expressed as 'arabayı kullan' in Azerbaijani Turkish it is 'arabanı sür'. As in the given example in Azerbaijani Turkish 'n' is used to allow for suffixation whereas this is done with a 'y' in Turkish Turkish. An example of negation in Turkish Turkish is 'gelemem', the reciprocal expression in Azerbaijani Turkish being 'gele bilmirem'. These kinds of differences between the two languages cause difficulties for Azerbaijani students learning Turkish Turkish.

The five Turkic Republics (Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Turkmenistan) that proclaimed their independence after the dissolution of the Soviet Union are recognised and participate in international organisations and have therefore taken their due places in the international arena. Soon after their independence, new Turkic States made major changes in their cultural, economic and political structures that carried the traces of the past 70 years. Naturally, the first changes concentrated on expressing their independence, such as the designing of a new flag, the composition of a new anthem, the printing of new currency, and the adoption of a new alphabet. Following independence, intellectual notions such as devising a

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

---

single alphabet and embracing a single language, which was long forgotten and forsaken under Stalin rule, were resurrected and activities began towards this goal. In these years, there were debates about the alphabet in newspapers and magazines and on radio and TV channels. The Latin alphabet, the Cyrillic alphabet, the Arabic alphabet and even the Gokturk alphabet were considered. Today, among the independent Turkic states, only Kazakhstan and Kyrgyzstan do not use the Latin alphabet. Though many scientific and political meetings highlighted the importance and the necessity of a transition to the Latin alphabet, the fact that there is a large Russian population in these republics, coupled with the facts that Russian is the second official language, and that it is actively spoken in social life, makes this transition difficult. Using different letters for the same sound undoubtedly causes difficulty in learning Turkish. It's clear that the use of a single alphabet in Turkic republics facilitates learning of Turkish Turkish.

An additional resource for studies conducted in this field would be the one compiled by Metin Şahin, an academician in Gazi University. Şahin has tried to determine the problems encountered in the learning of Turkish by foreign students coming to Turkey to be educated at the Faculty of Security Sciences in Gazi University in his dissertation entitled "The Problems Encountered by Foreign Students at the Faculty of Security Sciences in Gazi University". His study entails personal information forms, surveys, essays written by students and interviews conducted with them. This dissertation dealing with research conducted on students who don't speak Turkish Turkish, coming from fifteen different countries can shed light on our study as there are also students from Kyrgyzstan, whose mother tongue is Kyrgyz among these students. As it is also stated in this dissertation, students who already have to tackle the problems of learning a new language differing from their own, encounter additional problems due to transfers they initiate from their own mother tongue. In fact, certain factors in Turkey other than the cited problems cause

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

difficulties in learning Turkish¹⁵. Mehmet Hengirmen, in his dissertation entitled *Institutions Teaching Turkish as a Foreign Language in Turkey and Teaching Tools*, states that the lack of a language academy established to determine the problems and difficulties of learning Turkish, and the lack of a framework of language teaching rules and methods is the source of the problems encountered in teaching Turkish to foreigners¹⁶. As it is also stated in the dissertation, Yusuf Çotuksöken denotes in his article entitled *Teaching Turkish as a Foreign Language* that people teaching Turkish are not professional enough. He further explains that books used to teach Turkish to foreigners are not sufficient and that new language teaching methods are not adopted¹⁷. In fact this problem is also caused by the lack of a language academy in Turkey. As Metin Şahin also notes in his dissertation, as people teaching Turkish to foreigners are generally not educated in this field and as they work temporarily, Turkish education is not carried out consciously.

Apart from the external factors that make language learning difficult for foreign students, if we are to analyze the difficulties caused by the differences of their mother tongues, in Metin Şahin's dissertation compiled from surveys and writing exercises conducted on a group of students, the majority of which were of Kyrgyz origin, provide us with many hints concerning the difficulties encountered by foreign students of Turkish origin. There are forty-eight articles-points concerning four fundamental skills in the Turkish learning process in this survey conducted on a group of one hundred students chosen randomly from the Turkish preparatory classes of the Faculty of Security Sciences at Gazi

---

¹⁵ Metin Şahin, "Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar", s.39. [http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ\(genel\)-Erol.pdf](http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ(genel)-Erol.pdf)

¹⁶ Mehmet Hengirmen, "Türkiye'de Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğreten Kurumlar ve Eğitim Araçları", Dil Dergisi, s.19, Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları, sayı.15, Mayıs, 1993.

¹⁷ Yusuf Çotuksöken, "Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi", Dil Dergisi, s. 43, Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları, sayı 65, Şubat, 1999.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

University. These students were asked to reply with one of the following statements: "I strongly agree.", "I agree.", "Uncertain.", "I disagree.", "I strongly disagree". The data gathered was further analyzed at the end of the study. In the light of the results of this analysis, it was determined that these students were most proficient in reading skills. The main reason for this is that in Turkish words are pronounced as they are written. As far as the listening skills were concerned, the students didn't have difficulty in understanding daily expressions whereas they had difficulty in comprehending figurative and connotative meanings of words, proverbs, and idioms. As for the speaking skills, the students who were comfortable with daily conversations, such as greeting, asking for directions, giving directions to find an address, etc, encountered difficulties, because of the insufficiency of their vocabulary and their lack of knowledge about the use of connotative meanings of Turkish words. The students had the most difficulty in writing. The students were able to write short-answer questions, simple sentences and daily expressions and they were able to answer concrete questions; whereas they encountered difficulty with more abstract questions. Moreover, they were reported to have difficulty in summarizing and note-taking.

Furthermore, the students tended to make mistakes regarding the use of suffixes in the writing exercises instigated as part of the research. It will be beneficial to quote some parts of the exercise in order to have a closer look at the problems encountered by Kyrgyz students while learning Turkish:

Mistakes in Using Possessive Suffixes:

Kimisi polis olmak isterse ***onlardı*** Türkiye'ye
göndereceğim. (W)

Kim polis olmak isterse onları Türkiye'ye
göndereceğim. (R)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

Tutan Ohuraliyev (Kyrgyzstan)¹⁸

Mistakes in Using Suffixes:

Bizi Türkçe'yi çok iyi öğretiyor. (W)

Bize Türkçe'yi çok iyi öğretiyor. (R)

Bayış Osmanov (Kyrgyzstan)¹⁹

Other Mistakes:

*Sonra kendi **arabe** ve ev almak istiyorum. (W)*

Sonra kendi arabe ve ev almak istiyorum. (R)

Bayış Osmanov (Kyrgyzstan)²⁰

Metin Şahin, in his dissertation, gives many examples of these kinds of frequent grammatical mistakes made by students, which is a clear indication of the fact that the foreign students experience difficulties due to mismatches between their mother tongue and Turkish Turkish during their training in Turkish Turkish. In the light of the writing exercises and surveys conducted, it was generally observed that, foreign students did not have difficulty in communicating in daily communication circumstances. Apart from this, they have developed fundamental skills such as speaking, listening and reading, with the exception of writing. The reason for this was probably their lack of practice in writing. In addition to this, the students had the most difficulty in understanding the connotative and figurative meanings of the words as well as idioms and proverbs²¹.

---

¹⁸ Metin Şahin, "Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar", s.96. [http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ\(genel\)-Erol.pdf](http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr/dosya/aASILTEZ(genel)-Erol.pdf)

¹⁹ A.g.e, s. 101.

²⁰ A.g.e, s. 112.

²¹ A.g.e.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

Actually, the main reason behind all these is that foreign students' are not familiar with Turkish culture. Idioms and proverbs are products of the lifestyle, history and culture of the Turkish society. Therefore, given the close relationship of the language with culture and the society, it is clear that the difficulties encountered by foreign students in learning Turkish Turkish idioms, proverbs, connotative and figurative meanings cannot be overcome without making them familiar with the Turkish society and Turkish culture.

The Interviews with University Students of Turkic Origin

We had the opportunity to talk to students about the problems they encountered while learning Turkish Turkish, which was useful for the study. We interviewed Kenan Beyatlı, a masters' student at Bilkent University, Faculty of Education, Department of Teacher Education, Zaitune Srajidin from Xinjiang Uyghur Autonomous Region, an undergraduate student at Başkent University, Department of Turkish Language and Literature and students of Turkic origin from Ankara and Gazi TÖMER about the problems they faced in learning Turkish Turkish.

The problems encountered by Kenan Beyatlı, who is of Turkmen origin, may be summarized as follows:

- The alphabet is different. The fact that one letter can express different sounds in the Arabic alphabet, whereas each letter is used for a different sound in Latin alphabet can create confusion in writing: /ı, i/, /u, ü/, /o, ö/, /ğ/. Moreover, pronunciation can also cause difficulties; as a result the difference of the dialect can be heard.

- There aren't any suffixes used to form questions in Turkmen and questions are formed by intonation. This can create confusions from time to time during

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

conversations, as people speaking Turkish in Turkey may not be able differentiate between sentences and question sentences formed by intonation.

- The functional and formal differences of suffixes used to form tenses can create problems during conversations as well.

- In addition to all these, the amount of words borrowed from western languages into Turkish creates difficulties. As the linguistic revolution focused on abolition of Arabic and Persian words, and as in Turkmen language these kinds of words are abundant, a lexical differentiation appeared between Turkish and the Turkmen dialect.

We interviewed a group of Iraqi Turkmen students and found out that they attended Turkish high schools. We wish to emphasize a technical point at this juncture. Speaking skills were at the center of Turkish courses. After a certain level of progress was achieved, students started to focus on grammar. However, in language teaching, initially attention is devoted to grammatical rules and then to speaking skills. This method, starting with a different skill, can be explained through the resemblance between the two languages. Students also think that this method is more constructive than the one focusing on grammatical rules. Another point that the students stress is that the mass media devices are very useful in language acquisition. Turkmeneli TV channel, which started broadcasting in 1994, acts as a bridge between Turkish and Turkmen citizens, making these people more familiar with the language. As they get the chance to listen more frequently to the language through this channel, they adapt to it more easily.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

The problems may be listed as follows:

- In these languages spoken in different regions, homophones that have the same spelling but different meanings may cause problems.

- If the same word is used in both of the languages the tendency to pronounce the word as it is pronounced in the native language causes problems in the other language.

- The amount of borrowed words from foreign languages is also a problem. Not only those borrowed from Western languages but also those from Persian and Arabic.

- As the gerundial suffixes are operational in Turkish Turkish the sentences tend to be long and this may cause confusion.

- These students tend to use these suffixes in the Turkish Turkish as they would use them in their mother tongue.

Having the opportunity to meet speakers of different dialects, we were able to identify common problems. Both of these speakers mentioned the problem of learning the words borrowed from Western languages in Turkish Turkish. These people also stated that there is semantic confusion caused by homophones in both dialects. These problems mainly occur on lexical and morphological levels. The syntactic problems do not seem to be as profound as the others.

Common Language Issue:

Today, Turkic people discuss the possibility of finding a common language to communicate and seek solutions.

Şükrü Akalın states that initially the common features in the Turkish dialects should be emphasized. The common vocabulary of these dialects constitutes the

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

first of these common points. When examined it is clear that there are many words commonly used in the Turkic languages. The common language between Turkic people should be established based on this common vocabulary. At this point, the fact that different dialects have common words which are pronounced differently is not an obstacle in terms of semantics. No matter how different the pronunciation the fact that the number of syllables is the same and the stress is on the same syllable leads the listener to draw the same meaning. Furthermore, the position of words in the syntax eases the process of deducting meaning from context. In 1933, Atatürk foresaw the collapse of Soviet Union and predicted that the Turkic people would become independent one day. In his famous speech he gave due importance to the need to start interacting with our brothers who hold the same beliefs and speak the same language.

The following is a summary of solutions by Şükrü Akalın on fulfilling the need to find common language of communication.

The first thing that the Turkic people need to do is to adopt a common alphabet. In consideration of the fact that computer and communication technologies use the Latin alphabet it becomes clear that all Turkic people should embrace a common Latin alphabet as soon as possible. Common letters should be used for common phonetic elements in the Turkish dialects. This alphabet should be as practical as possible. There should not be excessive number of signifiers. All Turkic nations should develop their own alphabets based on the 34 letter alphabet adopted in 1991 during a meeting held at Marmara University. No other signs should be used. The responsibility of teaching this alphabet to the Turkic people and spreading the use of this alphabet falls on the shoulders of linguists.

An international research institute should be founded with the support of language institutions and foundations in Turkic Republics to conduct studies on a common language for the Turkic world. This institute should primarily focus on vocabulary and terminology used in this common Turkic language.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

The vocabulary of these Turkic languages should be identified. Today the respective vocabularies range between 40.000 and 80.000 words. A large comparative dictionary should be prepared to uncover the common vocabulary of Turkish dialects. If a borrowed word is used for a certain concept in any Turkish dialect and the same concept can be expressed with a Turkish word in another dialect then the borrowed word should be replaced with its Turkish counterpart. In this way the vocabulary of the Turkic dialects can be enriched naturally. At this point a project conducted by Turkish Language Association is worth mentioning. Many specialists are working on the Comparative Turkish Dialects Dictionary and Grammar Project. This project, headed by Prof. Ahmet B. Ercilasun, aims to compile the vocabularies of the Turkish dialects. This dictionary should fill a great need. A comparative grammatical study of Turkish dialects is also prepared within the scope of this project.

Education in mother tongue in the Turkic world is another issue that needs to be seriously considered. Education should be provided in mother tongue in Turkic world starting from the primary school until university. Education in any other language should be eliminated gradually and education in the mother tongue should be progressively introduced at all stages of study.

Turkic people should watch and listen to TV channels and radio stations airing from Turkic Republics. These broadcasts should be in Turkish. TV channels should broadcast Turkish films in their original form with subtitles in the dialect used in the country.

Artistic and cultural relations in the Turkic world should be improved and strengthened. Different branches of art like music, cinema and theatre contribute to the development of a common language of communication.

Practical guides should be prepared to teach Turkish dialects. Common sentences used should be included in these manuals. General usages that are understandable in all dialects should be favored in lieu of usages specific to any of the dialects.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

The views that favor tribal systems in the Turkic world should not be embraced. Different features of dialects should not be reflected in literary language. All Turkish dialects should adopt common lettering as far as possible.

Only the native language should be used for communication between Turkic peoples. Use of foreign languages like Russian or English for communication between these people slows down or inhibits the process of forming a common spoken and written language.

Another factor that may contribute to the establishment of common communication between Turkic nations is the internet. The common alphabet should immediately be introduced to internet for the interaction of the Turkic people. Turkic nations should communicate on the internet in their mother tongue and coin their common Internet terminology. The sites of the universities and institutions of the Turkic Republics on the web should be prepared in the mother tongue. These sites can, of course, also be translated into other languages. Activities initiated in Turkey to popularize Turkish on the internet should also include Turkic Republics.

Traditional Turkish Language Congresses that intend to create a common communication language for the Turkic people should gain impetus and be organized in a different Turkic Republic every year. The preliminary conditions necessary for creating such a language should be discussed in these congresses as well as the improvements. These congresses should also deal with common solutions to problems that may occur in time.

All these studies pave the way for the establishment of a common language of communication and this language shall form the basis of a common Turkish literary language.

Today, especially the Turcologists, have a common language. This language is even understandable to laymen who are not familiar with linguistics. The most recent example for this was witnessed during a meeting on Newroz in Diyarbakır. One of the speakers at this

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

---

meeting, an Azeri Turk, Kamil Veli Nerimanoğlu, used a language that could be easily understood by everyone. This language was neither Azeri Turkish nor Turkish Turkish. Especially those coming from Diyarbakır understood this language very well because linguistic features of the language used by the Turkic states like Karakoyunlu and Akkoyunlu are still alive both in Azeri Turkish and the Diyarbakır dialect. This example shows that it is possible to create a common language in the Turkic world.

The important thing at this juncture is to protect the linguistic unity in the Republic of Turkey, and continue to work on forming a common language of communication in the Turkic world.

Suggestions

The number of institutions teaching Turkish as a foreign language in Turkey is not enough, in addition the quality of the existing ones is far from being satisfactory. As the result of our observations within the framework of this paper we suggest the following: Instead of having mixed classes of foreign students in Turkish language courses there should be a class exclusively composed of Turkic students - in line with their level of proficiency. Furthermore, the number of professional institutions teaching Turkish to foreigners in Turkey should be increased.

During our research we have been able to find many articles and papers dealing with the problems and offering solutions for the difficulties that foreigners are encountering while learning Turkish. Nevertheless, we have noticed that there are not enough papers that deal with the problems the Turkic students encounter while learning Turkish Turkish. Increasing the number of Turkish grammar books for students of Turkic origin will facilitate the teaching of Turkish Turkish.

We believe that it would be more beneficial for Turkic students to follow a different curriculum in accordance with their specific mother tongues. When Azerbaijani and the Kazakh languages are compared with

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

Turkish, we see that similarities between grammatical structures and vocabulary Turkish Turkish and the two respective languages vary. During the preparation of the Turkish language text books, a special attention should be devoted to the needs of students using different languages. Taking the latter into consideration, a special course book could be prepared for each language. Considering the differences and similarities between Turkish Turkish and the other languages could be beneficial in teaching Turkish Turkish.

From the interviews conducted with the Turkic students, we have learned that the Turkish language courses given in Turkic States begin with conversation exercises and continue with grammatical rules. The latter continues in parallel with the conversation exercises. We note that the contrary is true in the Turkish language courses in Turkey. In addition, the learning process in Turkey is based to a great extent on grammar and less importance is given to the conversation exercises. An educational program focusing more on conversation and integrating the grammar rules to the latter will be more beneficial.

General Evaluation:

The Turkic States which gained their independence after the dissolution of the USSR have focused all their attention on Turkey. The most important reason for such an interest is because Turkey is at a crossroad between Asia, Europe and Africa. And because of her geographical location she has been the cradle of different cultures and civilizations which gives her very significant advantages. It is because of those advantages that Turkey is so important in the eyes of the neighbor countries. Therefore, the number of foreigners coming to Turkey from around the world and especially from the countries in the region is gradually increasing. More and more people are visiting Turkey and even start to reside in the country, either to learn more about Turkish people and the Turkish culture, to do business or to receive an education. Whatever the purpose of their visit is and whether they stay for a short or long period, the main

---

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

---

problem that foreigners encounter in Turkey is that they do not know Turkish Turkish. This difficulty, especially for those who settle in Turkey, has made the learning of Turkish an obligation. Students who come to study at a university in Turkey learn Turkish usually in the Turkish preparatory classes of the university. Those students, however, encounter a number of difficulties during the language learning process. The difficulties encountered by foreign students and students of Turkic origin are different. In fact, the students coming from the Turkic States and Communities in the region are more fortunate than the foreigners in learning Turkish. The languages spoken in the countries around the region such as in Azerbaijan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Turkmenistan and Tataristan where these students come from are at the same time dialects of the Turkish language. Therefore, these students whose mother tongues are not so different from Turkish Turkish have fewer problems in learning Turkish Turkish when compared to those who are completely foreign to Turkish. Nevertheless, the foreign students of Turkic origin who speak Azerbaijani Turkish, Kazakh Turkish, Kyrgyz Turkish, Uzbek Turkish, Turkmen Turkish and Tatar Turkish at home are experiencing some difficulties while learning Turkish Turkish. The level of difficulty also varies depending on the use of Cyril alphabet or Latin alphabet in the literary tradition of their mother tongue.

The difficulties experienced by the students of Turkic origin in learning Turkish can be listed as follows: The language teachers are not professional enough, the language textbooks teaching Turkish to foreigners are not adequately designed, changes and developments in the language teaching methods are not followed adequately. Actually, this problem arises from the fact there is no language Academy in Turkey. As mentioned by Metin Şahin in his study, the fact that the teachers teaching Turkish to foreigners have usually not undergone training and additionally, that the latter are performing the task only temporarily is another reason why the endeavor is not undertaken with the necessary skill.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

In his study, Metin Şahin cites many examples of grammatical mistakes that foreign students make while learning Turkish Turkish caused by the confusion between their mother tongue and Turkish Turkish. Based on the results, obtained either through written exercises or surveys, the general conclusion about the problems that foreign students encounter while learning Turkish Turkish is as follows: Foreign students usually do not have any difficulties in the daily use of Turkish. The students have improved 3 of their 4 basic proficiencies in speaking, listening and reading in everyday life use of Turkish, the exception is written proficiency. Their written proficiency has not improved because they practice less. In addition, the most difficult issue for the students is the use of words in connotational meaning. Moreover, beside the connotative or metaphorical meaning and terminology the idioms and proverbs pose another important problem for the students.

We may list our suggestions to the problems that have been witnessed during our research as follows:

The number of institutions teaching Turkish as a foreign language in Turkey is not enough, in addition the quality of the existing ones is far from being satisfactory. As the result of our observations within the framework of this paper we suggest the following: For the Turkish language courses instead of having mixed classes of foreign students, there should be a class exclusively composed of Turkic students- in line with their level of proficiency. Furthermore, the number of professional institutions teaching Turkish to foreigners in Turkey should be increased.

During our research we have been able to find many articles and papers dealing with the problems and offering solutions for the difficulties that foreigners are encountering while learning Turkish. Nevertheless, we have noticed that there are not enough papers that deal with the problems Turkic students encounter while learning Turkish. Increasing the number of Turkish grammar books for students of Turkic origin will facilitate the teaching of Turkish Turkish.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

We believe that it would be beneficial for Turkic students to follow a different curriculum in accordance with their specific mother tongues. When Azerbaijani and the Kazakh languages are compared with Turkish, we see that similarities between grammatical structures and vocabulary vary for each respective language. During the preparation of the Turkish language textbooks, a special attention should be devoted to the needs of students using different languages. Taking the latter into consideration, a special course book could be prepared for each language. Using the differences and similarities between Turkish and other languages could be beneficial in teaching Turkish.

From the interviews conducted with the Turkic students, we have learned that the Turkish language courses given in other Turkic States begin with conversation exercises and continue with grammar rules. The latter continues in accordance with the conversation exercises. We note that the contrary is true in the Turkish language courses in Turkey. In addition, the learning process in Turkey is based to a great extent on grammar and less importance is given to the conversation exercises. It is clear that an educational program focusing on conversation and integrating the grammar rules to the latter will be more beneficial.

REFERENCES

- AKALIN, Şükrü. "Türk Dünyasında Ortak İletişim Dili Üzerine"
- ALKAYA, Ercan. "Türk Lehçeleri Arasındaki Sözcük Alışverişi ve Söz Varlığı Değişimi."
- BARIN, Erol. "Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler". Ankara: *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. s.1. 2004.
- CEMILOĞLU M. *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*. İstanbul: Alfa yayınları. 2003.
- ÇOTUKSÖKEN, Yusuf – NAFİ, Yalçın (Haz.). 20. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri, Maltepe Üniversitesi Yayınları, 2008, İstanbul.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*

-
- ÇOTUKSÖKEN, Yusuf. "Türkçe ve Edebiyat Öğretiminde Arayışlar". *Varlık Dergisi*, S.1078, Temmuz 1997.
- ÇOTUKSÖKEN, Yusuf. "Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi". *Dil Dergisi*, Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları, s.65, Şubat 1999.
- DAMINEL, Ö. *Yabancı Dil Öğretiminde İlkeler, Yöntemler, Teknikler*. Ankara: Usem Yayınları-6, Üçüncü baskı, 1993.
- DOĞRU, E. "Dil, Düşünce ve Kültür Arasındaki İlişki". *Dil Dergisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları, Temmuz 1996.
- ERCILASUN, Ahmet Bican. *Türk Dünyası Üzerine İncelemeler*. Ankara: Akçağ Yayınları, 1992.
- ERDAL, Şahin. "Türk Cumhuriyetlerinde Latin Alfabesine Geçiş Çalışmaları ve Sonuçları."
- HENGİRMEN, Mehmet. "Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi". *Dil Dergisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları. s.10. Ocak 1992.
- HENGİRMEN, Mehmet. "Türkiye'de Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğreten Kurumlar ve Eğitim Araçları". *Dil Dergisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları. s.15. Mayıs 1993.
- İNER, Kâmile- UZUN, N. Engin. (Haz.) VII. Dilbilim Kurultayı Bildirileri Ankara 1993, Ankara Üniversitesi Basımevi.
- ÖZYÜREK, Rasim. *Azerbaycan'da Tahsil Alan Türkiyeli Talebelerin ve Türkiye'de Tahsil Alan Azerbaycanlı Talebelerin Dil Problemleri*. Azarbaycan-Baki: 2005.
- ŞAHİN, Metin. "Güvenlik Bilimleri Fakültesinde Öğrenim Gören Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Zorluklar".

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/3 Spring 2009*